č. j. 2 A 1132/2002-OL-35

ČESKÁ REPUBLIKA

# R O Z S U D E K
# J M É N E M  R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce **M. G.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, v řízení o žalobě (opravném prostředku) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 6. 2002,

**t a k t o :**

I. Žaloba se **z a m í t á.**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

## O d ů v o d n ě n í :

Žalovaná přiznala rozhodnutím ze dne 18. 6. 2002 žalobci podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politických vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945 (dále jen „zákon o poskytnutí jednorázové peněžní částky“), jednorázovou peněžní částku ve výši 60 000 Kč. V odůvodnění svého rozhodnutí uvedla, že žalobce byl vězněn z politických důvodů od 1. 2. 1953 do 11. 12. 1953, za což mu přísluší jednorázová peněžní částka v této výši.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce 10. 7. 2002 opravný prostředek (nazvaný odvolání, podle nynější úpravy se jedná o žalobu) k Vrchnímu soudu v Olomouci, v němž uvedl, že byl zatčen vojenskou rozvědkou v Ostravě v listopadu 1952 a po předběžném výslechu byl převezen do civilní věznice v Ostravě, ve které strávil asi 3 měsíce v samovazbě. V lednu 1953 byl převezen do vojenské věznice v Trenčíně na druhý vojenský okruh. Dne 1. 2. 1953 byl předán do věznice v Trenčíně. Na základě amnestie prezidenta republiky a absence důkazů byl propuštěn k 16. 12. 1953. Vyšetřovací doba byla proto dle názoru žalobce delší než jeden rok. Dále uvedl, že přesný den a měsíc počátku

vyšetřování se žalobci nepodařilo zjistit, neboť doba padesáti let omezuje informace o jeho zatčení.

Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě ze dne 31. července 2002 uvedla, že výše jednorázové peněžité částky pro politické vězně při věznění kratším než jeden rok, trvajícím alespoň však tři měsíce, činí 60 000 Kč. Je zřejmé, že žalobce byl vězněn v době od 1. 2. 1953 do 11. 12. 1953. Další věznění nebylo v jeho případě prokázáno. Za toto věznění v délce trvání deseti měsíců žalobci náleží jednorázová peněžní částka ve výši 60 000 Kč, která mu byla přiznána. Z těchto důvodů navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí potvrdil.

Ze správního spisu předloženého žalovanou vyplynulo, že proti žalobci bylo vedeno trestní stíhání pro trestný čin velezrady podle § 78 odst. 1 písm. c) a odst. 2 písm. a) zákona č. 86/1950 Sb., trestní zákon. Trestní stíhání bylo zastaveno k 11. 12. 1953 z důvodů amnestie prezidenta republiky ze dne 4. 5. 1953. Dne 16. 12. 1953 byl žalobce propuštěn z vazby. Na základě § 33 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, žalobce požádal, aby v zastaveném trestním stíhání bylo pokračováno, a to z důvodu, že se skutku nedopustil. Vyšší vojenský soud v Trenčíně jej rozsudkem ze dne 23. 6. 1991 zprostil obžaloby. Žalobce podal dne 20. 8. 2001 v souladu s § 2 odst. 1 žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky, a to za dobu neoprávněného věznění, která byla již prokázána podle zákona o soudní rehabilitaci. Ze správního spisu rovněž vyplynulo (stanovisko Správy vojenských soudů Federálního Ministerstva obrany ze dne 4. 12. 1992 přiznání odškodnění za žalobcovo věznění), že žalobce byl ve vazbě od 1. 2. 1953 do 11. 12. 1953. Na žádost žalobce vydal 2. 4. 2002 Zbor väzenskej a justičnej stráže Slovenské republiky stanovisko, z něhož vyplývá, že od 14. 2. 1953 do 16. 12. 1953 byl žalobce umístěn ve věznici v Trenčíně, kam byl převezen z Krajského vojenského velitelství Ostrava. Doklad potvrzující délku předchozího věznění či vyšetřování se ve spisu nevyskytuje.

V daném případě jde o věc, která na Nejvyšší správní soud přešla podle ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., o soudním řádu správním (dále jen „s. ř. s.“) z Vrchního soudu v Praze. Nejvyšší správní soud ve věcech neskončených vrchními soudy dokončí řízení zahájená před těmito soudy jako soud prvního stupně. Podle ustanovení § 129 s. ř. s. se neskončená řízení o opravných prostředcích podaných přede dnem účinnosti tohoto zákona, o nichž soud nerozhodl do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, dokončí podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního tohoto zákona (s. ř. s.). Účinky procesních úkonů v těchto řízeních učiněných zůstávají zachovány a posoudí se přiměřeně podle ustanovení tohoto zákona (s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud podaný opravný prostředek posoudil jako žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, o čemž žalobce vyrozuměl a vyzval jej, aby označil důkazy k prokázání žalobních námitek (žalobních bodů), které uvedl v žalobě. Rovněž vyrozuměl žalovanou k možnosti navrhnout důkazy k vyvrácení žalobních námitek uvedených v žalobě. Výzvou ze dne 3. 6. 2003 vyrozuměl žalobce i žalovanou o možnosti dokončit řízení rozhodnutím ve věci samé bez toho, aby bylo nařizováno jednání. Žalobce svým vyjádřením ze dne 16. 6. 2003 souhlasil, aby bylo o věci rozhodnuto bez nařízení jednání, žalovaná se ve stanovené lhůtě nevyjádřila a Nejvyšší správní soud má proto za to, že souhlas byl udělen. Námitka podjatosti k složení senátu Nejvyššího správního soudu, který věc podle rozvrhu práce rozhoduje, nebyla žádným z účastníků vznesena.

Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení předcházející jeho vydání a dospěl k závěru, že opravnému prostředku (žalobě) nelze vyhovět.

Zákon o poskytnutí jednorázového příspěvku v § 2 odst. 1 stanoví, že se vztahuje na občany České republiky, kteří byli vězněni mezi 25. únorem 1948 a 1. lednem 1990 a u kterých bylo rozhodnutí o jejich věznění zcela nebo částečně zrušeno podle zákona č.

119/1990 Sb.,o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu („politický vězeň“). Ustanovení § 5 odst. 4 zákona o poskytnutí jednorázového příspěvku dále stanoví, že výše jednorázové peněžní částky pro politické vězně při věznění kratším než 1 rok, trvajícím však alespoň 3 měsíce, činí 60 000 Kč. Podle ustanovení § 5 odst. 2 zákona o poskytnutí jednorázového příspěvku činí výše jednorázové peněžní částky pro politické vězně při věznění delším než 1 rok 120 000 Kč. Soud vycházel z údajů obsažených ve stanovisku Správy vojenských soudů Federálního Ministerstva obrany ze dne 4. prosince 1992, že vazba trvala u žalobce od 1. 2. 1953 do 11. 12. 1953 a potvrzení Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenské republiky ze dne 2. 4. 2002, z něhož vyplývá, že ve věznici v Trenčíně byl žalobce od 14. 2. 1953 do 16. 12. 1953. I přes fakt, že se obě doby částečně liší, ani jedna nepřesahuje zákonem stanovenou podmínku jednoho roku věznění, rozhodnou pro přiznání jednorázové částky ve výši 120 000 Kč. Jiný doklad (mimo tvrzení žalobce o pravdivosti údajů jeho předchozího věznění v Ostravě obsažený ve vyjádření ze dne 23. 7. 2003, který byl zaslán Nejvyššímu správnímu soudu) potvrzující délku věznění před 1. 2. 1953 soudu nebyl doložen. Jak sám žalobce uvádí ve vyjádření ze dne 23. 7. 2003, které zaslal Nejvyššímu správnímu soudu, není v jeho silách dopátrat se o době zatčení, jakož ani zjistit vyšetřovací dobu, kterou strávil ve věznici v Ostravě. Tvrzení žalobce o době trvání věznění po dobu delší než jeden rok se tak nepodařilo prokázat.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že žalobce nesplňuje podmínku pro vznik nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky za dobu věznění delší než jeden rok, neboť zjištěno a prokázáno bylo jen, že věznění žalobce trvalo po dobu kratší než jeden rok. Žalobce tedy nesplnil zákonnou podmínku pro přiznání jednorázové peněžní částky za dobu věznění delší než jeden rok.

Nejvyšší správní soud si je vědom útrap, které žalobce z důvodů neoprávněného trestního stíhání a věznění prožil. Zákon však neumožňuje Nejvyššímu správnímu soudu odchýlit se byť sebemenším způsobem od v něm vymezených předpokladů pro přiznání výše jednorázové peněžní částky; rovněž tak zákon neposkytuje Nejvyššímu správnímu soudu, s cílem alespoň částečně kompenzovat žalobci prožité útrapy, žádné nástroje pro odstranění tvrdosti zákona.

Ze všech výše uvedených důvodů soudu nezbylo, než žalobu podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítnout, když postup správního orgánu v daném případě neshledal nezákonným.

Účastníkům nebyla přiznána v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. náhrada nákladů řízení, neboť žalovaná náhradu nákladů řízení nepožadovala a žalobce neměl v řízení úspěch (náhradu nákladů řízení ani nepožadoval).

**P o u č e n í :** Proti tomuto rozsudku n e j s o u opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. 8. 2003

JUDr. Dagmar N y g r í n o v á
předsedkyně senátu